

achtergrond / vangstverbod

Het ivoor van de oceaan

Een verbod op de internationale handel in de bedreigde blauwintonijn komt dichterbij. Deze week sloot ook Nederland zich bij de campagne aan. Door **Tjerk Gualthérie van Weezel**

Wie op internet zoekt naar afbeeldingen van de Atlantische blauwintonijn, vindt talloze foto's van trotse hengelaars, leunend tegen vissende die hen in lengte en gewicht ruimschoots overtreffen. Enorme beesten, maar een exemplaar van 700 kilo, dat halverwege de vorige eeuw nog wel eens werd gevangen, is al jaren niet meer in de wereldzeeën gesignaleerd. De populatie is gedecimeerd, en de afgelopen tien jaar halveerde het gemiddelde gewicht van de tonijnen die jaarlijks de Middellandse Zee in trekken om te paaien.

De records moeten tegenwoordig komen van de prijzen die de blauwvin opbrengt op de veiling in Tokio. Diepgevroren reuzentonijnen worden er opgewacht door sushi- en sashimichefs die het rode vlees inspecteren. Het is de ultieme delicatessen. Topexemplaren gaan dan ook voor astronomische bedragen onder de hamer. Voorlopig 'hoogtepunt' is de 4,1 miljoen yen, ruim 26 duizend euro, die een sushisnijder neerlegde voor een exemplaar van 200 kilo.

Al decennialang wordt gepoogd de tonijnenstand met vangstquota gezond te houden. Tevergeefs. De Internationale Commission for

the Conservation of Atlantic Tunas (ICCAT) heeft zelfs volgens haar eigen wetenschappers vaak te grote vangsten toegelaten. Daarbij wordt er op grote schaal illegaal gevestigd. De roofvis sterft uit.

Zwaardere maatregelen

Het mediterrane prinsdom Monaco pleit nu voor zwaardere maatregelen. Het wil de internationale handel in reuzentonijn verbieden door de soort op lijst I van het zogeheten Cites-verdrag te plaatsen. Op die lijst staan zo'n achthonderd ernstig bedreigde dier- en plantensoorten, waaronder enkele overblijvende vissen, zoals de steur.

Groot-Brittannië en Frankrijk ondersteunen het Monegaskische voorstel, en deze week sloten ook Duitsland en Nederland zich erbij aan. Door het internationale handelsverbod zou het voor Japan, dat nu 80 procent van de blauwvinnen opkoopt, onmogelijk worden de tonijnen te importeren.

De grote vraag is: zou de maatregel werken? De Frans-Canadese visserijbioloog Daniel Pauly is enthousiast. 'Cites is de best denkbare beschermingsmaatregel voor een diersoort. Kijk maar naar het succes van het verbod op de handel in ivoor. Het is een keiharde afspraak, in tegenstelling tot alle po-

litieke onderhandelingen die er nu over vangstquota worden gevoerd. Bovendien is het goed te handhaven. De douane laat gewoon geen blauwvin meer door.'

Het is alleen nog onzeker of de tonijn ook echt op de lijst komt, waarschuwt Pauly. Tweederde van de 175 landen die het Cites-verdrag hebben ondertekend, moet volgend jaar in Doha voorstemmen. Er zijn nu een paar voorstanders, Japan is natuurlijk tegen, en de positie van de rest is onduidelijk.

Het zal ook lastig worden om Spanje en Italië aan boord te krijgen, denkt Carel Drijver van het Wereld Natuur Fonds. 'Maar het is een grote opsteker dat Frankrijk, als een van de grootste tonijnvisserende naties, het voorstel ondersteunt. Het brengt een meerderheid in de EU dichterbij. De Unie spreekt op de Cites-conferentie altijd met één invloedrijke stem.'

Is het niet al te laat? Kan de populatie zich nog herstellen? 'Vanzelfsprekend', zegt Driss Meski, secretaris-generaal van de ICCAT. Hoewel het secretariaat zich niet voor of tegen het initiatief van Monaco uitspreekt - 'dat is een zaak van de afzonderlijke landen' - is het Meski duidelijk dat een handelsverbod de blauwvin goed zou doen. 'We hebben bij de zwaardvis,

ook een tonijnachtige, gezien dat stevige maatregelen werken. Die mocht vanaf eind jaren negentig veel minder intensief bevestigd worden, en op de paaigebieden was het verboden.' Daarop veerde de populatie aanzienlijk terug.

Mijnen

Ook Pauly kent voorbeelden van populaties die zich herstelden. 'Een bekende is de visvoorraad in de Noordzee, die na de Tweede Wereldoorlog snel toenam. Er lagen

toen nog zoveel mijnen in zee, dat vissers niet konden uitvaren.'

Er moet nog veel meer gebeuren benadrukt Drijver van het WNF. 'Er mag geen blauwvin meer de zee uit.' De EU moet een vangstverbod afkondigen, en de laatste paaigebieden voor de kust van Turkije en Libië moeten worden beschermd. Daar wordt niet-geslachtsrijpe vis nu nog weggevangen en in grote ronde netten vetgemest zonder zich te kunnen voortplanten.

De consument kan in het verhaal van de natuurbeschermers natuurlijk niet ontbreken. 'In Monaco hebben alle restaurants de blauwvin dit jaar van de kaart gehaald. Dat voorbeeld zouden de paar Nederlandse chefs die blauwvin serveren, zoals die in het Amsterdamse Okura Hotel, moeten volgen.' Visverslaafden verwijst Drijver naar de groeiende lijst duurzame vis met MSC-keurmerk.

Als deze raad wordt opgevolgd, kan er volgens visserijbioloog Pauly binnen één generatie weer voorzichtige op de blauwvin worden gevestigd. Maar voor reuzenvissen van 700 kilo blijven we voorlopig aangewezen op archiefphoto's. 'Bij andere vissoorten duurde het na het herstel van een populatie nog vele jaren voordat er weer echt grote exemplaren werden gevangen.'

Speculeren op uitsterven

Japanse vishandelaren speculeren al op het uitsterven van de tonijn. Dat beweert de Engelse onderzoeksjournalist Charles Clover in zijn verfilmde boek *End of the line*. Ook het Amerikaanse onderzoeksinstituut NOAA heeft dit in een onweersproken rapport gezegd. Mitsubishi, met 40 procent van de markt de grootste Japanse tonijnimporteur, hamstert volgens het rapport diepgevroren blauwvin om die na het uitsterven met grote winst te verkopen.

Japanners ontdooien diepgevroren tonijn voor een veiling op de Tsukiji-vismarkt in Tokio.

Foto Reuters